

KINH MA-HA BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT

QUYỂN 12

Phẩm 42: KHEN NGỌI THANH TỊNH

Bấy giờ, Xá-lợi-phất bạch Phật rằng:

– Bạch Đức Thế Tôn! Thanh tịnh này rất sâu xa?

Phật bảo:

– Vì rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Vì các pháp nào thanh tịnh nên thanh tịnh này rất sâu xa?

Phật bảo:

– Vì sắc thanh tịnh nên thanh tịnh này rất sâu xa. Vì thọ, tưởng, hành, thức thanh tịnh, vì bốn Niệm xứ thanh tịnh, cho đến vì mười tám pháp Bất cộng thanh tịnh, vì Bồ-tát thanh tịnh, vì Phật thanh tịnh, vì Nhất thiết trí và Nhất thiết chủng trí thanh tịnh cho nên sự thanh tịnh này rất sâu xa.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Sự thanh tịnh này rất sáng?

Phật bảo:

– Vì rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Vì pháp nào thanh tịnh nên sự thanh tịnh này rất sáng?

Phật bảo:

– Vì Bát-nhã ba-la-mật cho đến Bồ thí ba-la-mật thanh tịnh nên sự thanh tịnh này rất sáng. Vì bốn Niệm xứ cho đến Nhất thiết chủng trí thanh tịnh nên sự thanh tịnh này rất sáng.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Sự thanh tịnh này chẳng nối nhau?

Đức Phật nói:

– Vì rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Vì các pháp nào chẳng tương tục nên sự thanh tịnh này chẳng nối nhau?

Phật bảo:

– Vì sắc chẳng đi, chẳng nối nhau nên sự thanh tịnh này chẳng nối nhau, cho đến Nhất thiết chủng trí chẳng đi, chẳng nối nhau nên sự thanh tịnh này chẳng nối nhau.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Sự thanh tịnh này vô cấu?

Phật bảo:

– Vì rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất hỏi:

– Vì các pháp nào vô cấu nên sự thanh tịnh này vô cấu?

Đức Phật nói:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

– Vì sắc tánh thường thanh tịnh nên sự thanh tịnh này vô cấu, cho đến vì Nhất thiết chủng trí tánh thường thanh tịnh nên sự thanh tịnh này vô cấu.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Sự thanh tịnh này vô đắc, vô trước?

Đức Phật nói:

– Vì rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Vì các pháp nào vô đắc, vô trước nên sự thanh tịnh này vô đắc, vô trước?

Phật bảo:

– Vì sắc vô đắc, vô trước cho đến vì Nhất thiết chủng trí vô đắc, vô trước nên sự thanh tịnh này vô đắc, vô trước.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Sự thanh tịnh này không sinh?

Phật bảo:

– Vì rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Vì các pháp nào không sinh nên sự thanh tịnh này không sinh?

Phật bảo:

– Vì sắc không sinh, cho đến vì Nhất thiết chủng trí không sinh nên sự thanh tịnh này không sinh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Sự thanh tịnh này chẳng sinh trong cõi Dục?

Phật bảo:

– Vì rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất hỏi:

– Vì sao sự thanh tịnh này chẳng sinh trong cõi Dục?

Phật bảo:

– Tánh cõi Dục không thật có nên sự thanh tịnh này chẳng sinh trong cõi Dục.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Sự thanh tịnh này chẳng sinh trong cõi Sắc?

Phật bảo:

– Vì rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Vì sao sự thanh tịnh này chẳng sinh trong cõi Sắc?

Phật bảo:

– Tánh cõi Sắc không thật có nên sự thanh tịnh này chẳng sinh trong cõi Sắc.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Sự thanh tịnh này chẳng sinh trong cõi Vô sắc?

Phật dạy:

– Vì rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất hỏi:

– Vì sao sự thanh tịnh này chẳng sinh trong cõi Vô sắc?

Phật dạy:

– Tánh của cõi Vô sắc không thật có nên sự thanh tịnh này chẳng sinh trong cõi Vô

sắc.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Sự thanh tịnh này vô tri?

Phật nói:

– Vì rất ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất hỏi:

– Vì sao sự thanh tịnh này vô tri?

Phật bảo:

– Vì các pháp sâu kín sự thanh tịnh này vô tri.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Vì sắc vô tri nên sự thanh tịnh này thanh tịnh?

Phật nói:

– Vì rất ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất hỏi:

– Vì sao sắc vô tri nên sự thanh tịnh này thanh tịnh?

Phật dạy:

– Vì tự tánh của sắc rỗng không nên sắc vô tri mà sự thanh tịnh này thanh tịnh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Thọ, tưởng, hành, thức vô tri nên sự thanh tịnh này thanh tịnh?

Phật bảo:

– Vì rất ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất hỏi:

– Vì sao thọ, tưởng, hành, thức vô tri nên sự thanh tịnh này thanh tịnh?

Phật đáp:

– Vì thọ, tưởng, hành, thức tự tánh rỗng không nên thọ, tưởng, hành, thức vô tri, sự mà thanh tịnh này thanh tịnh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Tất cả pháp thanh tịnh nên sự thanh tịnh này thanh tịnh?

Phật bảo:

– Vì rất ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất hỏi:

– Vì sao tất cả pháp thanh tịnh nên sự thanh tịnh này thanh tịnh?

Phật dạy:

– Vì tất cả pháp không thật có nên tất cả pháp thanh tịnh mà sự thanh tịnh này thanh tịnh.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật này đối với Nhất thiết trí không làm thêm, không làm bớt?

Phật nói:

– Vì rất ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất hỏi:

– Bạch Đức Thế Tôn! Vì sao đối với Nhất thiết trí, Bát-nhã ba-la-mật này không làm thêm, không làm bớt?

Phật dạy:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

– Vì pháp thường trụ, nên đối với Nhất thiết trí, Bát-nhã ba-la-mật này không làm thêm, không làm bớt.

Xá-lợi-phất thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật thanh tịnh này đối với các pháp không chỗ thọ nhận?

Phật nói:

– Vì rất ráo thanh tịnh.

Xá-lợi-phất hỏi:

– Vì sao Bát-nhã ba-la-mật thanh tịnh đối với các pháp không có thọ nhận?

Phật dạy:

– Vì pháp tánh bất động nên Bát-nhã ba-la-mật thanh tịnh này không có thọ nhận đối với các pháp.

Tu-bồ-đề thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Vì ngã thanh tịnh nên sắc thanh tịnh?

Phật bảo:

– Vì rất ráo thanh tịnh.

Tu-bồ-đề hỏi:

– Vì sao ngã thanh tịnh nên sắc thanh tịnh rất ráo thanh tịnh?

Phật bảo:

– Vì ngã không thật có nên sắc không thật có mà rất ráo thanh tịnh.

Tu-bồ-đề thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Vì ngã thanh tịnh nên thọ, tưởng, hành, thức thanh tịnh?

Phật bảo:

– Vì rất ráo thanh tịnh.

Tu-bồ-đề hỏi:

– Vì sao ngã thanh tịnh nên thọ, tưởng, hành, thức thanh tịnh rất ráo thanh tịnh?

Phật dạy:

– Vì ngã không thật có nên thọ, tưởng, hành, thức không thật có mà rất ráo thanh tịnh.

Tu-bồ-đề thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Vì ngã thanh tịnh nên sáu pháp Ba-la-mật, bốn Niệm xứ cho đến mười tám pháp Bát cộng thanh tịnh?

Phật bảo:

– Vì rất ráo thanh tịnh. Vì sao? Vì ngã không thật có nên sáu pháp Ba-la-mật cho đến mười tám pháp Bát cộng không thật có mà rất ráo thanh tịnh.

Tu-bồ-đề thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Vì ngã thanh tịnh nên quả Tu-đà-hoàn cho đến Phật đạo thanh tịnh?

Phật bảo:

– Vì rất ráo thanh tịnh. Vì sao? Vì tự tướng không.

Tu-bồ-đề thưa:

– Bạch Đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên Nhất thiết trí thanh tịnh?

Phật bảo:

– Vì rất ráo thanh tịnh. Vì sao? Vì vô tướng vô niệm.

Tu-bồ-đề thưa:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

–Bạch Đức Thế Tôn! Do hai thanh tịnh nên vô đắc, vô trước là thanh tịnh?

Phật bảo:

–Vì rốt ráo thanh tịnh. Vì sao? Vì vô cấu, vô tịnh.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Vì ngã vô biên nên sắc, thọ, tưởng, hành, thức thanh tịnh?

Phật bảo:

–Vì rốt ráo thanh tịnh. Vì sao? Vì rốt ráo không và vô thủ không.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Nếu Đại Bồ-tát biết được như vậy thì gọi là Bát-nhã ba-la-mật của Đại Bồ-tát?

Phật bảo:

–Vì rốt ráo thanh tịnh. Vì sao? Vì biết hạt giống đạo.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật, do năng lực phương tiện nên nghĩ rằng sắc chẳng biết sắc, thọ, tưởng, hành, thức chẳng biết thọ, tưởng, hành, thức; pháp quá khứ chẳng biết pháp quá khứ; pháp vị lai chẳng biết pháp vị lai; pháp hiện tại chẳng biết pháp hiện tại.

Phật dạy:

–Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật, do năng lực phương tiện nên chẳng nghĩ ta bố thí cho người, cũng chẳng nghĩ rằng: “Ta trì giới, trì giới như vậy, ta nhẫn nhục, nhẫn nhục như vậy, ta tinh tấn, tinh tấn như vậy, ta nhập thiền, nhập thiền như vậy, ta tu trí tuệ, tu trí tuệ như vậy, ta được phước đức, được phước đức như vậy.”

Đại Bồ-tát này cũng chẳng nghĩ rằng: “Tôi sẽ bước lên bậc Bồ-tát, ta sẽ thanh tịnh cõi Phật, thành tựu chúng sinh, ta sẽ được Nhất thiết chủng trí.”

Này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát này thực hành Bát-nhã ba-la-mật, do năng lực phương tiện nên không có các nhớ tưởng phân biệt, vì nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, đệ nhất nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, rốt ráo không, vô thủ không, tán không, tánh không, các pháp không, tự tướng không.

Này Tu-bồ-đề! Đó gọi là Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật, do năng lực phương tiện nên được vô ngại.

Trời Đế Thích hỏi Tu-bồ-đề:

–Thế nào là thiện nam cầu đạo Bồ-tát bị pháp chướng ngại?

Tu-bồ-đề nói:

–Này Kiều-thi-ca! Có các thiện nam, thiện nữ tìm đạo Bồ-tát mà chấp lấy tâm tướng. Đó là chấp lấy tướng Bố thí ba-la-mật, chấp lấy tướng Trì giới ba-la-mật cho đến tướng Bát-nhã ba-la-mật, chấp lấy tướng nội không cho đến tướng vô pháp hữu pháp không, chấp lấy tướng bốn Niệm xứ cho đến tướng tám Thánh đạo, chấp lấy tướng mười Lực cho đến tướng mười tám pháp Bất cộng, chấp lấy tướng chư Phật, chấp lấy tướng thiện căn mà chư Phật gieo trồng. Dem tướng do chấp lấy tất cả phước đức hòa hợp đó hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, đó là pháp chướng ngại của thiện nam, thiện nữ cầu đạo Bồ-tát.

Dụng pháp trên đây thì chẳng thể thực hành vô ngại đối với Bát-nhã ba-la-mật. Vì sao? Vì tướng sắc, tướng thọ, tướng, hành, thức chẳng thể hồi hướng, cho đến tướng của Nhất thiết chủng trí chẳng thể hồi hướng.

Này Kiều-thi-ca! Nếu giáo hóa cho người đến được Vô thượng Chánh đẳng Chánh

giác, Đại Bồ-tát phải giáo hóa bằng thật tướng của tất cả pháp.

Nếu thiện nam, thiện nữ cầu đạo Bồ-tát, lúc thực hành Bồ thí ba-la-mật, chẳng nên phân biệt rằng ta bố thí, ta trì giới, ta nhẫn nhục, ta tinh tấn, ta nhập định, ta tu trí tuệ, chẳng nên phân biệt rằng ta tu nội không đến ta tu vô pháp hữu pháp không, ta tu bốn Niệm xứ cho đến mười tám pháp Bất cộng cho đến Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Nếu giáo hóa bằng Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác như vậy, thì tự mình không sai lầm cũng như sự nói pháp của Đức Phật, làm cho thiện nam, thiện nữ xa lìa tất cả pháp chướng ngại.

Phật khen Tu-bồ-đề:

–Lành thay, lành thay! Đúng như lời ông nói về các pháp chướng ngại của các Bồ-tát.

Nay ông lại lắng nghe tướng chướng ngại vi tế.

Có thiện nam, thiện nữ nào phát tâm Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác chấp tướng để nhớ nghĩ chư Phật.

Này Tu-bồ-đề! Các tướng có thể có, thì đều là tướng chướng ngại.

Lại đối với chư Phật, từ lúc mới phát tâm cho đến lúc Pháp trụ, có bao nhiêu thiện căn, các thiện nam, thiện nữ này chấp lấy tướng mà tưởng nhớ, rồi hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Này Tu-bồ-đề! Các tướng có được thì đều là tướng chướng ngại.

Lại đối với những thiện căn của chư Phật, của đại đệ tử, của các chúng sinh khác, mà chấp lấy tướng hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Này Tu-bồ-đề! Các tướng có được đều là tướng chướng ngại.

Vì sao? Vì chẳng nên chấp lấy tướng để nghĩ nhớ chư Phật, cũng chẳng nên chấp lấy tướng để nhớ nghĩ thiện căn của chư Phật.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật này rất sâu xa!

Phật bảo:

–Vì tất cả pháp thường lìa.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Con phải kính lễ Bát-nhã ba-la-mật.

Phật nói:

–Vì Bát-nhã ba-la-mật này không khởi, không tác nên không ai có thể được.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Tất cả pháp cũng chẳng thể biết, chẳng thể được.

Phật bảo:

–Tất cả pháp một tánh duy nhất, chẳng phải hai tánh.

Pháp tánh duy nhất này cũng là vô tánh. Vô tánh này chính là tánh. Tánh này chẳng khởi, chẳng tác.

Đúng vậy, nếu Đại Bồ-tát biết các pháp một tánh duy nhất là vô tánh không khởi, không tác, thì xa lìa tất cả chướng ngại.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật này khó biết, khó hiểu.

Phật bảo:

–Đúng như lời ông nói, Bát-nhã ba-la-mật này không người thấy, không người

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

nghe, không người hay, không người biết, không người được.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật này chẳng thể suy nghĩ bàn luận.

Phật dạy:

–Đúng như lời ông nói! Bát-nhã ba-la-mật này chẳng từ tâm sinh, chẳng từ sắc, thọ, tưởng, hành, thức sinh ra, cho đến chẳng từ mười tám pháp Bất cộng sinh ra.

M